

Het nieuwe electorale speelveld

Hoewel het nu onduidelijk is wat er precies gaat gebeuren met Leefbaar Nederland en de eventuele lijst-Pim Fortuin heb ik het gevoel dat de bestaande politieke elite niet onderkent wat er in feite bij het electoraat aan de hand is. Mede daardoor kunnen we de komende maanden nog uitermate interessante ontwikkelingen zien, waarbij de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen tot het laatst volledig onzeker blijft en erg zou kunnen verrassen.

Het cruciale punt is dat sinds 1994 er in feite niet meer sprake is van duidelijke tegenstellingen tussen de grote politieke partijen in Nederland. De grote tegenpolen van de voorgaande 40 jaar PvdA en VVD kwamen in een gezamenlijk regering terecht en het CDA heeft geen echte oppositievorm gevonden. Partijen als Groen Links en SP speelden die rol wel, maar zijn slechts aantrekkelijk voor een zeer beperkt deel van het electoraat. Er kwamen ook steeds minder gevoelige politieke onderwerpen, waarbij er een duidelijke scheidslijn loopt tussen de bestaande grote politieke partijen, of die werd verdoezeld, gezien de wens tot continuïteit van de regering.

Zolang er geen grote onderwerpen spelen lijkt de kiezer niet veel te bewegen en is er sprake van grote stabiliteit. Maar als die onderwerpen wel komen en/of er komt een nieuwe speler op het terrein, die wel de vacante oppositierol voor de massa op een interessante wijze kan spelen (Fortuin) dan blijkt er helemaal geen sprake te zijn van een stabiele situatie. En of de bestaande politieke elite dit achterstallige onderhoud nog voor 15 mei kan goedmaken is de grote vraag! Op de wijze waarop zij tot nu toe opereren waag ik dat te betwijfelen en denk ik, dat ondanks al het gedoe van dit moment rondom Leefbaar Nederland en Fortuin, dat de verkiezingsuitslag van 15 mei er een zal zijn met grotere verschuivingen dan we tot nu toe hebben gekend (en in 1994 was dat met een verlies van 20 zetels door het CDA al heel erg hoog).